

Банківська таємниця: що це і коли банк може розкрити інформацію

Банківська таємниця – це будь-які відомості про фінансову діяльність клієнта, які стали відомі банку під час обслуговування. Закон «Про банки і банківську діяльність» (ст. 60) чітко гарантує збереження цих даних. До банківської таємниці належать, зокрема, **рахунки клієнта** (включаючи кореспондентські рахунки НБУ) та суми на них, **операції та транзакції** за цими рахунками, а також загальний **фінансово-економічний стан клієнта**. Тобто туди входить інформація про залишки на рахунках і проведені платежі, укладені банківські договори (депозити, кредити, оренда сейфу тощо) та інші документи, що стали відомі банку.

- **Рахунки й залишки:** номери рахунків (поточних, депозитних, ескроу), коррахунків, залишки коштів і банківських металів.
- **Операції та договори:** усі транзакції (перекази, платежі) за дорученням клієнта укладені з банком угоди (договори на депозит, кредит, обслуговування рахунку тощо).
- **Інша інформація:** фінансові звіти, дані про активи/забезпечення клієнта, а також відомості, отримані під час фінкредитування (оцінки кредитоспроможності) чи інші конфіденційні дані клієнта.

Коли банки розкривають інформацію

без згоди клієнта

Банк **не може** самовільно передавати ваші дані стороннім – зберігання таємниці обов'язкове. Винятки передбачені лише законом. За ст. 62 Закону «Про банки і банківську діяльність» банки можуть розкривати банківську таємницю **без згоди клієнта** в таких випадках:

- **☞ За рішенням суду:** будь-якої інформації про рахунки чи операції – якщо це передбачено судовим рішенням.
- **☞ Правоохоронні органи та контролюючі служби:** прокуратура, Нацполіція, СБУ, НАБУ, ДБР, Бюро економічної безпеки (БЕБ), НАЗК, АРМА тощо – на письмову вимогу щодо рахунків і операцій конкретної особи (юридичної чи фізичної, включно з ФОП) за вказаний період. Вимога має містити перелік даних: наявність рахунків, їхні номери, унікальні ідентифікатори платіжних карток, залишки, проведені списання/зарахування, призначення платежів, дані контрагента (назва чи ПІБ, ІПН) тощо.
- **☞ Антимонопольний комітет:** на запит перевіряє інформацію про рахунки та операції конкретної компанії чи ФОПа (сума операцій, контрагенти тощо).
- **☞ Податкова (ДПС):** може запитувати відомості про наявність рахунків чи електронних гарантів платника. Нові зміни дозволяють податковим органам отримувати такі дані без додаткових процедур (наприклад, у рамках міжнародних угод про обмін інформацією та за умов воєнного чи надзвичайного стану).
- **☞ Державна виконавча служба (державні та приватні виконавці):** на запит у межах виконання судових рішень – дані про рахунки боржника, залишки та рух коштів за конкретний період, а також інформацію про договори банківських сейфів, якщо вони є в заставі боржника.

- **Банки:** у визначених законом випадках (зокрема, для обміну даними у системі фінансового моніторингу). Очікуємо впровадження опенбанкінгу.
- **Нотаріуси (та уповноважені посадовці):** отримують інформацію про рахунки **померлих клієнтів** у справах про спадщину (наявність рахунків покійного та залишки коштів/металів на них). Новим законом також дозволено **нотаріусам з'ясовувати дані про рахунки осіб, які визнані безвісти зниклими**, для встановлення опіки над їх майном.
- **Міністерство фінансів:** під час бюджетного процесу має право перевіряти інформацію про рахунки та операції фізосіб (отримувачів соцвиплат, субсидій тощо) для верифікації державних виплат.

Усі наведені випадки регламентовані **Законом «Про банки і банківську діяльність»** та іншими нормативними актами (зокрема, Податковим і Фінансовим кодексами, законами про виконавче провадження, фінансовий моніторинг тощо). Закон прямим текстом включає до кола клієнтів як «юридичних осіб», так і «фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності». Тому **для ФОП законодавчо немає окремих пільг чи обмежень**: усі перелічені підстави розкриття застосовуються однаково як до фізосіб-підприємців, так і до інших клієнтів.

Основні ризики для бізнесу

Освітлення банківської таємниці ускладнює захист конфіденційної інформації. Серед основних загроз:

- **Витік конфіденційних даних:** відкриття банківських даних може призвести до витоку чутливої інформації про фінансові операції бізнесу. Конкуренти або рейдери можуть використати знання про партнерів, обсяги продажів чи покупок для тиску на компанію.

- □ **Зростання фіскального тиску:** податкова служба отримує змогу «в автоматичному режимі» вважати будь-які надходження на рахунок потенційно прихованими доходами. Це призведе до значного зростання перевірок, штрафів і донарахувань: доведеться документально підтверджувати правомірність **кожної** транзакції.
- □ **Ризик блокувань рахунків:** з розширеними повноваженнями контролюючих органів збільшується ймовірність необґрунтованих арештів чи блокування коштів підприємця (навіть без остаточного рішення суду). Це може стати інструментом тиску чи зловживань з боку контролерів.
- ▲□ **Підрив довіри та інші наслідки:** загалом, відкритість фінансових даних підриває довіру клієнтів і партнерів, погіршує інвестиційний клімат і змушує бізнес шукати способи обійти надмірний контроль (наприклад, відходити в готівкові операції або менше розкривати дані).

Висновок: власникам малого бізнесу варто пам'ятати, що банківська інформація – це строго регульований актив. Навіть ФОП, укладаючи договір з банком, автоматично погоджується з цим режимом. Проте за законом банки можуть передавати інформацію про вас і вашу діяльність державним органам **без вашого дозволу** (у випадках, перелічених вище). Це означає, що будь-які нестандартні чи сумнівні операції можуть опинитися в полі зору контролерів набагато швидше, ніж ви очікуєте. З огляду на це підприємцю слід ретельно вести фінансову дисципліну, документувати всі операції та при необхідності отримувати консультацію юриста чи бухгалтера, щоб мінімізувати наслідки такого розкриття даних.

Захистіть свої податкові права – звертайтеся до фахівців компанії «Вікторія».

Заповніть форму зворотного зв'язку для швидкого зв'язку. Збережіть свої нерви, здоров'я, час та кошти.

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

Група Компаній Вікторія

Під прицілом фінмону НБУ небанківські фінансові установи

Національний банк України надав Роз'яснення та рекомендації з питань фінансового моніторингу для небанківських фінансових установ.

У роз'ясненнях, зокрема, підкреслюється, що небанківські фінансові установи часто:

- мають неякісні внутрішні документи щодо фінмоніторингу;
- не вживають достатніх заходів належної перевірки своїх клієнтів;
- не здійснюють виявлення та оцінку ризиків відмивання коштів.

НБУ рекомендує:

- оперативно привести у відповідність до вимог законодавства внутрішні документи щодо фінмоніторингу;
- оперативно доопрацювати заходи належної перевірки, що застосовуються до клієнтів.

Детальніше за посиланням

Компанія Вікторія надає послуги підготовки відомостей на запит фінмону, а також упорядковує інформацію про кінцевих бенефіціарних власників, структури власності та супроводу подання таких відомостей державному реєстратору.

Для отримання додаткової інформації звертайтеся за формою:

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

**Національний банк України
встановив облікову ставку на**

рівні 16%

Рішенням Правління Національного банку України від 27 жовтня 2023 року **встановлено рівень облікової ставки 16%**, а її значення було зрівняне зі ставкою за депозитними сертифікатами (ДС) овернайт. Цей крок відображає модернізацію операційного дизайну монетарної політики Національного банку, впровадження системи “нижньої межі”.

Також, Національний банк України (НБУ) оновив прогноз інфляції, передбачаючи значний спад індексу споживчих цін на кінець 2023 року, знижуючи його з 10,6% до 5,8%. Головним фактором цього перегляду є вплив високих врожаїв на стабільність цін на продукти харчування. Проте НБУ також підвищив свій прогноз інфляції на 2024 рік, збільшивши його з 8,5% до 9,8%. Цей ріст цін у наступному році обумовлений кількома факторами, включаючи низьку базу порівняння для цін на продукти харчування, тривалий вплив ризиків на витрати бізнесу через перегляд припущень щодо безпекових чинників, підвищення рівня зарплат та прискорення зростання адміністративно-регульованих цін.

Проте НБУ передбачає подальше сповільнення інфляції до 6% у 2025 році. Це передбачається завдяки очікуваному зменшенню безпекових ризиків, відновленню оптимальної логістики та виробництва після воєнного періоду, що сприятиме збільшенню пропозиції товарів і обмеженню цінового тиску. Також значний вплив на інфляційну динаміку матиме очікуване зниження світових цін на енергоносії.

За даними НБУ,

Компанія Вікторія

Додатково:

Зведена таблиця індексів інфляції (індексів споживчих цін) за період з 1991 по 2022 рік

Дати опублікування індексів інфляцій у 2022 році

**Графік зміни індексів інфляції (споживчих цін)
2018-2022**

Графік динаміки інфляції по роках, 2001-2022

Розрахунок корпоративною картою за кордоном: чи можливо?

Банківські бізнес-продукти досить різноманітні. Іноді навіть здається, що банківське нормативно-правове поле не встигає за технічним прогресом. Справа дійшла і до корпоративних платіжних карток.

Якщо з їх використанням в межах України все більш-менш зрозуміло, то чи можливо використовувати КПК за кордоном для господарських цілей?.. Чи можливо з КПК зняти за кордоном валюту для розрахунку готівкою за потреби?

Національний банк України не проти. Використовуйте, але в існуючих межах.

Відповідь НБУ №40-0009/21542 від 29.03.2023 надаємо нижче.

Download

PDF Loading...

Компанія Вікторія

У разі, якщо у вас виникла необхідність адвокатського захисту від протиправних дій державних (зокрема податкових) органів, звертайтеся за електронною адресою юридичного партнера Компанії Вікторія – АО «Західна Правозахисна Група» – office@vg.ua або через форму швидкого звернення (натисніть кнопку нижче)

ЗАМОВИТИ ON-LINE

Зверніть увагу, додатково Ви зможете замовити за акційними знижками:

- послуги бухгалтерського обслуговування для підприємств та податкового супроводу для підприємців (послуги з бухгалтерського та податкового аутсорсингу);
- консультації з оптимізації та планування податкового навантаження. Вибору оптимальної системи оподаткування;
- послуги аутстафінгу (лізинг персоналу, як елемент оптимізації оформлення працівників);
- виготовлення документів по охороні праці;
- **електронні ключі** та програмне забезпечення для подання електронної звітності «Соната»;
 - ПРРО “Вчасно”;
 - Касові апарати/ ПРРО//PPO Datecs;
- постановку на облік PPO/ПРРО та отримання ліцензії на торгівлю алкогольними та тютюновими виробами

Чи заборонено оплати за відступленим боргом в сфері ЗЕД на час воєнного стану?

Про можливість оплати резидентом у разі переведення нерезидентом-постачальником боргу такого резидента третій особі-нерезиденту. Чи зобов'язаний банк прийняти до виконання платіжні доручення для переказу платежу у валюті внаслідок такого відступлення права вимоги боргу на користь компанії-резидента іноземної держави?

Компанією Вікторія ініційовано запит до Національного банку України та отримано відповідь щодо особливостей розв'язання даної проблеми.

Спойлер: загалом забороняється оплати у валюті на період воєнного стану за товар, не зазначений в Постанові 153. Крім того, товар (навіть вказаний у Постанові 153) має бути поставлено резиденту до 23.02.2021. Погодження операції з переказу здійснюється банком-агентом. Тому, враховуючи відсутність прямих заборон, слід звертатись до банка-агента для узгодження можливостей переказу за договором переведення боргу – чи зараз (у разі відповідності Постанові 153) чи згодом по завершенню воєнного стану.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240
факс +380 (44) 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106
web: <https://bank.gov.ua>

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: 0-800-505-240
fax +380 (44) 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>

На № 06/12/a2 від 06.12.2022

Про валютний нагляд

Задорожній Р. Г.

а/с 522, м. Чернівці, 58001

e-mail: office@vg.ua

Шановний Романе Григоровичу!

Національний банк України розглянув Ваш лист від 06.12.2022 № 06/12/a2 про надання роз'яснення щодо можливості розрахунків юридичною особою з нерезидентом у разі відступлення боргу та повідомляє таке.

Насамперед звертаємо увагу, що відповідно до статті 2 Закону України “Про Національний банк України” (далі – Закон про НБУ) Національний банк України є особливим центральним органом державного управління, який згідно із частиною другою статті 19 Конституції України діє лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та іншими законами України.

Згідно з пунктом 14 статті 7 Закону про НБУ Національний банк України здійснює відповідно до визначених спеціальним законом повноважень валютне регулювання, визначає порядок здійснення операцій в іноземній валюті, організовує і здійснює валютний нагляд за банками, а також небанківськими фінансовими установами та операторами поштового зв'язку, які отримали ліцензію на здійснення валютних операцій.

Зважаючи на функції Національного банку України, визначені статтями 6 та 7 Закону про НБУ, надання роз'яснень та юридичних консультацій з питань ведення суб'єктами господарювання зовнішньоекономічної діяльності знаходиться поза межами повноважень Національного банку України.

Разом з тим зазначаємо, що на сьогодні правові засади здійснення валютних операцій, валютного регулювання та валютного нагляду, права та обов'язки суб'єктів валютних операцій і уповноважених установ визначаються, зокрема Законом України “Про валюту і валютні операції” (далі – Закон про валюту),

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Лупін Олексій Борисович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000004A070000B8540000
Дійсний до: 04.01.2024 15:28:27

Національний банк України

40-0009/937
від 04.01.2023 17:24

Положенням про здійснення операцій із валютними цінностями¹ (далі – Положення № 2), Положенням про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті², Інструкцією про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів³, Положенням про валютний нагляд⁴ (далі – Положення № 13), постановою Правління Національного банку України від 24.02.2022 № 18 “Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану”, зі змінами (далі - Постанова №18).

Відповідно до частини другої статті 11 Закону про валюту валютний нагляд здійснюється органами валютного нагляду та агентами валютного нагляду з метою встановлення відповідності здійснюваних валютних операцій валютному законодавству з урахуванням ризик-орієнтованого підходу.

Частиною сьомою статті 11 Закону про валюту передбачено, що банки як уповноважені установи-агенти валютного нагляду під час проведення ними валютних операцій здійснюють безпосередній нагляд за виконанням вимог валютного законодавства резидентами (крім інших уповноважених установ) та нерезидентами, що здійснюють валютні операції через ці уповноважені установи (банки). Агенти валютного нагляду мають право вимагати у суб'єктів валютних операцій документи, пов'язані із здійсненням валютних операцій, а суб'єкти валютних операцій зобов'язані надавати такі документи на вимогу агентів валютного нагляду у визначений ними строк (частина восьма статті 11 Закону про валюту).

Нормами пункту 6 розділу I Положення № 2 передбачено, що уповноважені установи самостійно, на підставі своїх внутрішніх документів, приймають рішення про необхідність подання клієнтом документів, пов'язаних зі здійсненням валютної операції.

Також, пунктом 7 розділу I Положення № 13, зокрема визначено, що уповноважена установа як агент валютного нагляду здійснює нагляд за дотриманням валютного законодавства резидентами та нерезидентами під час проведення операцій через цю установу. Цей нагляд полягає в установленні уповноваженою установою відповідності валютних операцій її клієнтів (резидентів і нерезидентів) вимогам валютного законодавства України, запобіганні уповноваженою установою проведенню її клієнтами через цю установу валютних операцій, що не відповідають вимогам валютного законодавства, та/або своєчасному інформуванні уповноваженою установою Національного банку України у випадках і в порядку, установлених законодавством України, включаючи нормативно-правові акти Національного

¹ Затверджено постановою Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 2 (зі змінами).

² Затверджено постановою Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 5 (зі змінами).

³ Затверджено постановою Правління Національного банку України від 02.01.2019 № 7 (зі змінами).

⁴ Затверджено постановою Правління Національного банку України від 03.01.2019 № 13 (зі змінами).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Лупін Олексій Борисович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000004A070000B8540000

Дійсний до:04.01.2024 15:28:27

Національний банк України

40-0009/937

від 04.01.2023 17:24

банку України, про валютні операції, що не відповідають вимогам валютного законодавства.

Уповноважені установи як агенти валютного нагляду для здійснення валютного нагляду визначають у розроблених та затверджених уповноваженою особою/уповноваженим органом внутрішніх документах (процедурах, програмах, положеннях, процесах) порядок організації здійснення валютних операцій з урахуванням ризик-орієнтованого підходу, що має містити:

1) порядок прийняття рішень про необхідність подання клієнтами документів/інформації (уключаючи додаткові документи/інформацію про валютні операції);

2) порядок виявлення сумнівних валютних операцій клієнтів/валютних операцій клієнтів, які не відповідають вимогам валютного законодавства;

3) порядок прийняття рішень щодо запобігання проведенню клієнтами через уповноважені установи валютних операцій, що не відповідають вимогам валютного законодавства/відмови в проведенні таких валютних операцій;

4) інші заходи (на власний розсуд уповноваженої установи), спрямовані на забезпечення дотримання клієнтами валютного законодавства.

Також звертаємо увагу, що у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану Національним банком України відповідно пункту 20 статті 7 Закону про НБУ Постановою №18 визначено особливості роботи банківської системи в період запровадження воєнного стану.

Зокрема, Постановою № 18 запроваджено особливий порядок купівлі іноземної валюти/переказу валютних цінностей за межі України.

У пункті 14 Постанови № 18 визначено, що уповноваженим установам забороняється здійснювати транскордонний переказ валютних цінностей з України/переказ коштів на кореспондентські рахунки банків-нерезидентів у гривнях/іноземній валюті, відкриті в банках-резидентах, уключаючи перекази, що здійснюються за дорученням клієнтів, крім випадків, передбачених у підпунктах 1–36 пункту 14 Постанови № 18.

Згідно з підпунктом 2 пункту 14 Постанови № 18 уповноваженим установам забороняється здійснювати транскордонний переказ валютних цінностей з України/переказ коштів на кореспондентські рахунки банків-нерезидентів у гривнях/іноземній валюті, відкриті в банках-резидентах, уключаючи перекази, що здійснюються за дорученням клієнтів, крім випадків здійснення, зокрема переказів резидентами за операціями з імпорту товарів [продукції, послуг, робіт, прав інтелектуальної власності та інших немайнових прав, призначених для продажу (оплатної передачі)], зазначених у постанові Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2022 року № 153 “Про окремі питання щодо забезпечення здійснення імпорту” (зі змінами), за умови, якщо поставка товарів за такими операціями здійснена/здійснюється після 23 лютого 2021 року.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Лупін Олексій Борисович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000004A070000B8540000

Дійсний до:04.01.2024 15:28:27

Національний банк України

40-0009/937

від 04.01.2023 17:24

Пунктом 21 Постанови № 18 встановлено, що протягом дії воєнного стану інші нормативно-правові акти Національного банку України діють у частині, що не суперечать цій постанові.

Таким чином, банк як агент валютного нагляду за результатами здійсненого ґрунтового аналізу документів, пов'язаних з проведенням валютної операції, самостійно приймає рішення щодо можливості проведення транскордонного переказу іноземної валюти за відповідною валютною операцією резидента з урахуванням вимог чинного законодавства України.

З огляду на зазначене, пропонуємо порушені у листі питання вирішувати безпосередньо з обслуговуючим банком, як агентом валютного нагляду за дотриманням валютного законодавства його клієнтами (резидентами та нерезидентами) під час проведення ними валютних операцій через цю установу.

З повагою
Директор Департаменту відкритих ринків

Олексій ЛУПІН

Охріменко Наталія
Nataliia.Okhrimenko@bank.gov.ua

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Лупін Олексій Борисович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000004A070000B8540000

Дійсний до: 04.01.2024 15:28:27

Національний банк України

40-0009/937

від 04.01.2023 17:24

Компанія Вікторія